

नरम बचनहरु

by Rev. Nichiko Niwano
President of Rissho Kosei-kai

सिद्ध र सत्य कुरा

बुद्धको आधारभुत उपदेश “आठ सही पथ” भनेको “सही बचन” पानि एक हो । धर्म भएको कुरा गर्ने भनिएको हो तर हामीले दैनिकिमा “सही बोल्ने” भन्ने कुरा तेती बिचार गरेका हुँदैनौ । तेही भएर यो शब्दलाई आफ्नो अभ्यासमा नभएको जस्तो लाग्ने मानिस धेरै होलान । तर पनि हामीहरुले दिनकादिन मानिससँग भेट्दा मिठो बचन बोलिरेहका हुन्छौ । किनभने तेस्तो गर्दा रमाइलो र शान्ति हुन्छ ।

“सही बचन” भनेको “सबैलाई फाइदा हुने कुरा गर्ने” भन्ने पनि हुन सक्छ र सन्तुलन गर्ने कुरा धेरै महत्वपूर्ण हुन्छ तेही भएर नरम कुरालाई “सही बचन” भन्न सकिन्छ । तेही भएर हामीले जानी नजानी “सही बचन” बोलिरहेक हुन्छौ ।

तर कहिलेकाही हामीहरुले सन्तुलन गुमाउने बोली पनि बोल्छौ । जस्तो कि आफुलाई फाइदा हुने गरी झुटो बोल्ने र सत्यलाई मोडेर कुरा गर्ने ।

बुद्धले आफ्ना चेलाहरुलाई कहिले पनि “झुटो बोलु हुँदैन” भनेक छन । र “आफ्नो मन नदुखाउने तर अरुलाई पनि दुख नहुने गरी बोलु” पनि भनेका छन ।

झुटो कुराले अरुलाई झुक्याउछ र तेस्ले आफुलाई नै कष्ट हुने गर्छ । त्यसरी बिचार गर्दा “सही बचन” अभ्यास गर्दा के कुरा कसरी गर्ने भन्दा पनि सत्यरुपमा बाच्ने कुरा बिर्सिनु हुँदैन ।

बचन भनेको के बोल्ने होईनकी कोसँग आफु कसरी बोलिरहेको छु भन्ने सोच्नु भनेर नर्वेका महान पादरी गुअल स्टारसेट (३० औं निवानो शान्ति पुरस्कारका बिजेता) ले भनेका छन ।

उहाले अन्तराष्ट्रिय बैठकमा विवाद हुँदा राम्रोसँग विवादलाई मिलाउनु हुन्थ्यो । तर उहाले धेरै बोल्ने चाही होईन । खासमा चुप लागेर बस्नुहुन्थ्यो र अरुको बिचारहरु राम्रोसँग सुन्नुहुन्थ्यो र अन्त्यमा “ल तेसो भए एसो गरौ न त” भनेर सबैसँग सल्लाह गर्नुहुन्थ्यो ।

बिभिन्न बिचार भएका मानिसको बैठकमा निष्कर्ष निस्कन गाह्रो हुन्छ । तेस्तो बेलामा

अरुको बिचार के हो बुझेर सोच्ने आफु र अरुको बिचारको सन्तुलन गर्नाले सन्तुलित कुरा गरिएको भन्न सकिन्छ । उहाले गर्ने एस्तो कुरामा “सही बचन” को अर्थ भएको भन्न सकिन्छ ।

भावपूर्ण मन

जापानि भाषामा “माया” लाई भावपूर्ण पनि भनिन्छ । माया गर्नु भनेको आफु भावपूर्ण हुनु हो ।

जस्तोकी आमा छोराछोरी प्रती कती भावपूर्ण हुन्छिन । “सही बचन” भनेको “सहिरुपमा बोल्ने” भनेपछी एस्तो भावपूर्ण हुनाले अरुको मनमा तेस्तै भावना पैदा हुन सक्छ ।

“मनन गर्ने बचन भनेको मायाबाट आउछ र मायाले दया जगाउछ” भनेर दोगेन गुरुले भनेका छन । सुतर्सेटले भनेको धर्म मान्नेहरु सबैले दयालाई मुल रुपमा लिन्छन तेही भएर सबैले उनिहरुलाई मान्छन । र पहिलाको कथामा एक गुरुले आफ्नो भातिजोलाई गाली होईनकी उनका कुरा सुनेर आसु बगाएकाले भातिजो राम्रो बाटोमा हिडेका थिए । एस्तो दया भएका कुरा पनि “सही बचन” हुन ।

यो रितुमा फुल्ने फुलमा मोहित हुँदै दिप ज्यो गरि फेरी हामीलाई सबैभन्दा माया गर्ने हाम्रा मतापिता र पितृप्रती फेरी आभारी प्रकट गरौ ।

From Kosei, July 2018

यो पललाई महत्व दिऔ

बिमल कान्ती बोर्वा

बाङ्गलादेश चटगाउ शाखा प्रमुख

यो प्रवचन २०१८ अप्रिल २०मा बाङ्गलादेश सेन्टरको भेलामा गरिएको हो ।

म १९९४ मा श्री लन्काको कोलोम्बो नजिकको वेल्मिल गाउमा जेठो छोराको रूपमा जन्मिए र मेरा २ अरु भाइहरू छन् ।

मैले माध्यमिक विद्यालय दुइपटक फेरे । दोस्रो स्कूलमा विद्यार्थीहरूले मलाई पिट्ने, मेरो पैसा चोर्ने गरेकोले मलाई स्कूल जान मन लाग्दैन थियो । तेस्ता विद्यार्थीलाई म ठुलो भए पछि बदला लिन्छु भन्ने सोच आउ थियो । तेसैले ति विद्यार्थीहरूसँग झगडा गरेर स्कूलका दिन बिते । तेस्पछि मैले काम गर्न थाले तर पैसा कम भएकोले ६ वर्षमा ३ चोटी काम फेरे । काम राम्रो थिएन र मन अशान्त भएको बेलामा एक बहिनी पर्नेले गर्दा कोसेइ काइको सदस्य बने ।

युवा विभागमा रमाइलो थियो र म होजामा पनि जान थले । पहिला अरुको कुरा सुन्ने मात्र गरे तर अरुहरूले आफ्ना सबै कुरा गरेको सुनेर मैले पहिला आमाबुवालाई दुख हुन्छ

भनेर कसैलाई नभनेको स्कूल पढ्दा गरेको झगडाको कुरा केहि नढाटी भने । यहाँको साथिहरू आफुभन्दा पनि अरुको बिचार गर्ने मात्र थिए ।

तेस्ता साथिहरूले गर्दा म पनि बिस्तारै अरुको बिचार गर्ने सोच गर्ने बन्न थालेको हु ।

मन्दिरमा रेबरेन्ड र काम गर्ने रुक्रान्तीले दोजोको सफा गर्ने, मुर्तिमा पुजा गर्ने सामाग्री राख्ने, युवा विभागको हिसाब गर्ने, कार्यक्रमको बारेमा सोच्ने आदी गर्ने काम गर्न थाले । मलाई बिश्वास गरिएको थियो र म बिश्वासघात गर्दिन भनेर मन लगाएर काम गर्न थाले ।

यहाँ आएको २ वर्षपछि युवा विभाग प्रमुख हुने मौका पाए । म यो काम गर्न सक्छु कि सकिदैन होला भन्ने थियो तर साथिहरूले “हामी सबै मिलेर काम गरौ पिर गर्नु पर्दैन” भनेर प्रोत्सहान गरे । साथिहरूको सहयोगले गर्दा म गाकुरिनमा पढ्न जापान आउने बेलासम्म मैले त्यो भूमिका निभाए ।

गाकुरिनमा धेरै कुरा सिके । यहाँ म प्रचार गर्न जादा सिजुओकाको फुजी मन्दिरमा गरेको अनुभव भन्ने छु ।

एक दिन २ जना मिलेर एक जना (यहाँ A भनौ) सदस्यको घरमा सहयोगको लागि गयौ । A जी पहिला मन्दिरका लिडर थिए तर अचेल मन्दिर आउन छोडेक थिए रे । हामी घर त गयौ तर भित्र गएर पुजा गर्न मिल्ने नमिल्ने ठेगान थिएन ।

घरभित्र छिरेर साथिले “यहाँ एक जना श्री लन्काबाट हाम्रो धर्मको बारेमा सिक्र आउनुभएको छ” भनेर मलाई चिनाइदिए ।

तेतिबेलासम्म घरभित्र छिर्नु भनेर A जिले भन्नुभएको थिएन तर म बिदेशबाट आएको थाहा पाएर खुशी भएर

दाइसेइदोमा प्रवचन गर्दै सहनजि

Spiritual Journey

भित्र आउनु भन्नुभयो ।

मा भित्र गएपछी म यहाँसम्म आएकोले म यहाँ पुजा गर्न सक्छु भनेर सोधे र उहाले खुशीसाथ हुन्छ भनेर भन्नुभयो र तयारी गर्न थाल्नु भयो । साथिले तिमी पाठ सुरु गर भनेर मैले जापानमा पहिलोचोटी जापानि भाषामा पाठ गरे । अजि हाम्रो निम्ती घरभित्र पुजा गर्न दिएको म खुशी भए र आभारी भए । म त्योबेलासम्म घुडा दोबारेर बस्न सक्दिनथिए तर त्यो दिन सुत्र पाठ सक्नेबेलासम्म पनि खुट्टा निदाएन ।

पुजा सक्नेपछी A जिले चिया दिनु भयो र किन अचेल मन्दिर नगएको कुरा गर्नुभयो । उहाको कुरा सुन्दा उहालाई कोसेइ काइ धेरै मन पर्दो रहेछ भनेर बुझे । मन्दिर नगए पनि घरमा पुजा गर्ने अनि कोसेइ काइको आधारभुत कुरा गर्ने गरेको बुझ्दा मेरो मन छोयो ।

मन्दिर फर्किदा साथिले “A जी मन्दिर नआउने कारण त थाहा थियो तर उहाले के सोच्नु भएको छ भन्ने कुरा थाहा पाए” भनेर खुशी भए भने ।

तर मलाई किन A जिले घरभित्र बोलाएर पुजा गर्न दिनुभएको हो र भन्ने कुरा मैले बुझेको थिइन ।

मन्दिरमा फर्किएपछी रेबरेन्डलाई सोधे र उहाले “तिमीले कस्तो मन राखेर पुजा गर्यौं त ?” भनेर उल्टो सोध्नुभयो । “पुजा गर्न दिएकोमा धेरै खुशी लागेर मन खोलेर पुजा गरे” भनेर जवाफ दिए । तेस्पछी उहाले “अस्तीन तिमीले मलाई सत्यनिष्ठा भनेको के हो” भनेर सोधेक थियो र तिमीले आज A जिको घरमा पुजा गर्दाको मन नै “सत्यनिष्ठ” हो भनेर भन्नुभयो ।

यो अनुभवबाट अनेक भ्रममा नपरी बिनम्र भएर सत्यनिष्ठा लिएर भक्ती गर्दै जानु पर्छ भन्ने बुझे । श्री लन्कामा हुँदा जती फोन गरे पनि मन्दिर नआउने मान्छेलाई “यो अल्लि” छ भन्ने गरेर फोन गर्न छोडेको थिए र त्यो सम्झिदा अल्ली ग्लानी हुन्छ । तेस्तो मान्छेलाई बोलाउन छोड्ने होईनकी घरमा गएर सत्यनिष्ठले बोलाउन पर्ने रहेछ भन्ने कुरा बुझे ।

यो मार्चमा यहाँको पढाई सकेर श्री लन्का फर्किनेछु । अहिले श्री लन्कामा घरघरमा पढ्आउने रुपमा कोसेइ काइ

फैलिदै गएको छ । यो पढाईमा केटाकेटी लिएर आमाहरु आउने गर्दछन । म फर्किएपछी केटाकेटीलाई धर्म सिकेर कसरी जिवनिमा रमाइलोसँग अभ्यास गर्ने हो भनेर सिकाउछु भन्ने छ ।

तेस्तो गर्न केटाकेटीको मनमा छुने उपदेश के हो भन्ने कुरा बिचार गर्छु र यो कामले सदस्यहरुको मुक्ती दिलाउने दयालु युवा लिडरहरु बनाउनेछु भन्ने छ ।

श्री लन्काको रेबरेन्ड यामामोतो नयाँबर्षमा जापान फर्किदा कुरा गर्ने मौका पाए र मैले अहिले सोचिरहेको कुरा भने । उहाले “प्रचराकको रुपमा खुब काम गरौं” भनेर भन्नुभयो र प्रचार गर्न मैले धेरै गर्नु छ भन्ने कुरा बुझे । म श्री लन्का फर्किएपछी जोडतोडकसाथ प्रचार गर्ने छु भन्ने कुरा यहाँ प्रण गर्दै मेरो कुरा समाप्त गर्छु । सबैजना सुन्नुभएकोमा धन्यवाद ।

गाकुरिनमा साथिहरुसँग सहनजि (दाँयाबाट दोस्रो)

सद्धर्म तृपाठको सारांस र मुल अर्थ

यो महिनादेखी निक्क्यो निवानो गुरुद्वारा लिखित “सद्धर्म तृपाठको सबै अंशको सारांस र मुल अर्थ” प्रकाशन गने छौ । रिशशो कोसेइ काइको सुत्रपाठमा भएका सद्धर्म तृपाठ बुझौ ।

“अतौल्य उपदेश” बुद्धले “पुण्डरिक सुत्र” को उपदेश बुद्धनुभन्दाअघी मागदा देशको पहाडमा गएर ध्यान गर्दा बुझेका हुन । तेसमा अरु अर्थ थप्दै जादा बल्ल “पुण्डरिक सुत्र” बनेको हो ।

तेस्तो गरी बनेको कुरा बुझ्दा सद्धर्म तृपाठको मुख्य “पुण्डरिक सुत्र” जान्नुअघी “अतौल्य उपदेश” बुझ्न अत्यन्त जरुरी छ । तर बास्तवमा यि उपदेश बुझ्न “अतौल्य उपदेश” पढेर मात्र “पुण्डरिक सुत्र” बुझिनेछ भन्ने कुरा प्रष्ट हुन्छ ।

मा के हो थाहा छैन । अब त्यो कुरा कहाँबाट बुझ्ने त ? त्यो भनेको “पुण्डरिक सुत्र” नै हो ।

“अतौल्य उपदेश” के हो

यो शीर्षक “अतौल्य उपदेश”मा भनेको खासै अर्थ त छैन तर “असंख्य उपदेश” भनेर भन्न पनि सकिन्छ । र “अतौल्य उपदेश” भए पनि” असंख्य उपदेश भए पनि खासमा एक सत्यलाई नै भन्न खोजिएको हो” भनेर भन्न सकिन्छ ।

र त्यो सत्य भनेको “अनन्त हो र तर त्यो बारेमा तेती भनिएको छैन र वास्तवपुण्डरिक सुत्रमा यो कुरा बिस्तृत रुपमा बर्णन गरिएको छ । मतलब यो असंख्य उपदेश नै “पुण्डरिक सुत्र” को आधारहो भनेर उहाले पहिलो उपदेशमा महत्व दिएर बुझाउनुभएको छ ।

मतलब “अतौल्य उपदेश” को मुख्य “दोस्रो उपदेश” पनि बुद्धले दाइसोउगेन जस्ले धेरै ध्यान गरेका थिए उनको प्रश्नलाई जवाब दिदा बिस्तारमा भनिएको हो । मतलब धेरै ध्यान नगरे यो बुझिने होईन । तेही भएर बुद्धले एस्तो खालको उपदेशको सुची बनाएका हुन । मतलब “अतुल्य उपदेश” बुझेर मात्र बल्ल उपदेशको आधार “अनन्त” बाट “वास्तव” भन्ने कुरा सबैले सबै कोणबाट बुझ्ने गरी भनिएको उपदेश नै “पुण्डरिक सुत्र” हो ।

तेही भएर “नित्य सत्य” लाई सबैले बुझ्ने गरी बुझाइएको हो । तेस कारण “अतौल्य उपदेश” पहिलो

चरणबाट बल्ल नित्य सुत्र “पुण्डरिक सुत्र” बुझ्ने कुरा हो र “पुण्डरिक सुत्र” पनि यो “अतौल्य उपदेश” बाट सुरु गरेर मात्र बुझ्न सकिन्छ । एस्तो एकआपसको संबन्धबाट अतौल्य उपदेशलाई “पुण्डरिक सुत्र” को प्रवेश सुत्र भनेर भनिन्छ ।

पबित्र कर्म भाग १

यो अंशमा दाइसोबासात्सु (बुद्ध पुजक) ले बुद्धको सम्पूर्ण तालमेल (पबित्र) र ज्ञानोदय (कर्म) को प्रशंसा गरेको अध्याय हो ।

पबित्र कर्मको प्रशंसा

दाइसोबासात्सुले बुद्धको वास्तविक अनुहार र सरिर (बुद्धको ३२ लक्षण) को माहानताको वर्णन गरेका छन । त्यो भनेको उहाको रुपरङ्गमा कती पूर्ण हुनुहुन्थ्यो भन्ने हो । र अनि यसरी पनि भनेक छन ।

“बुद्धको जस्तो लक्षण भएका कोही पनि छैनन्, वास्तवमा लक्षणमा देखिने नदेखिने भन्दा पनि माथि हो र हाम्रा यि आम मान्छेको आखाले तेस्को सार बुझ्न सक्दैन ।

आम प्राणिको सार पनि बुद्धको जस्तै हो तर हाम्रो सरिरमा ति लक्षणहरु राम्रोसँग देखा पर्दैनन । बुद्धमा असंख्य सद्गुण हुन्छ र ति लक्षणहरु देखा परेका हुनाले आम मानिस प्रशन्न हुन्छन्, पुजा गर्छन र उनको सरणमा परी आफ्नो तनमन दिन तत्पर हुन्छन । बुद्धले जती सुकै बुद्धत्व प्राप्ती गरे पनि अझै ध्यान गर्छन र एस्तो सम्पूर्ण लक्षणले आफुलाई सुन्दर रुपमा पुर्णता गर्छन । एस्तो गरेर कुनै लक्षण नभए पनि लक्षणहरु देखा पर्दै जादा खुशी लाग्नेछ ।”

यहाँ हामीले बुझ्न पर्ने २ कुराहरु छन ।

सबै प्राणी लक्षणको सार पनि तेस्तै हो । प्राणिको सार पनि बुद्धको जस्तो नै हो तर ध्यान गर्न नपुगेर भ्रममा पर्नाले हाम्रो त्यो लक्षण देखा पर्दैन । सार बुद्धको जस्तै भएमा हामी पनि बुद्ध जस्तै हुन सक्नेछौ र एस्ले एकातिर हामीमा आशा जगाउछ तर अर्कोतिर ध्यान दिएर बुझ्न पर्ने कुरा पनि हुन्छ ।

सद्धर्म तृपाठमा सुरुदेखी अन्त्यसम्म एस्तोकुराहरुका जानकारी गराइएको छ । तेसैले सद्धर्म तृपाठ पढ्न पहिला बुद्ध र हाम्रो “सार एकै हो” र “लक्षणमा फरक” भन्ने कुरा मनमा कुद्र जरुरी छ ।

दोस्रो कुरा “बुद्धको लक्षण प्रकट भएमा हामी निकै आभारी हुनेछौ” भन्ने हो ।

बुद्ध यहाँ प्रकट भएर धेरै ध्यान गरेर तेस्तो सम्पूर्ण लक्षण भएका महान बनेका उदाहरण यहाँ छ । हामी पनि उहाले जस्तै गरे हुन्छ र बुद्धले कष्टसाथ बुझ्नु भएको उपदेशले गर्दा हामी अलि सजिलोसँग त्यो बाटोमा हिँड्न सक्छौ । यो कुराकोनिम्ती हामी बुद्धप्रती आभारी हुनु पर्नेछ ।

तेस्माथि हामीहरुले मनमा खुशी राखी बुद्धलाई पुजी उपदेश लिएर बुद्धभित्र पग्लिन सक्नेछौ । मतलब सही गोहोर्जो (बुद्ध) दृष्टिकोण नै दाइसोबासात्सुका शब्दमा मिसिएका छन ।

निक्क्यो निवानो “सद्धर्म तृपाठको सबै अंशको सारांस र मुल अर्थ” (नयाँ प्रकाशण) कोसेइ प्रकाशण २०१६, पेज १३-१६

दयालु मनले

जुलाईमा दिप्योती गरिन्छ । आफ्नो प्राणको अमूल्यता र आभारिपन बुझेर आफ्ना पृथिवाट जोडिएको संबन्धलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

पितृलोकको आमालाई मुद्दलयनले बचाए जस्तै सही कुराको सही बिचार र सोच बुझ्दै जानेछु । दुख भनेको आफ्नो अहम बिचार र सोचले हुने हो । त्यहाँबाट रिस र लोभ जन्मिन्छ र झगडा सुरु हुन्छ ।

अध्यक्षले यो महिना “सही बचन” को बारेमा लेख्नुभएको छ । सही बचन प्रयोग भनेको अरुको कुरा सुनेर , बुझेर आफ्नो अहम रोकेर सन्तुलित भएर बाच्नु हो ।

पित्री र आमाबुवाको मायाप्रती आभारी भएर अरुसँग मिलेर बस्नुको महत्व बुझ्दै बाच्ने छु ।

RISSHO KOSEI-KAI INTERNATIONAL BRANCHES

We welcome comments on our e-newsletter Living the Lotus. Please send us your comments to the following e-mail address.
E-mail: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp